

Rantanukkasammal

Strandjordmossa
Dicranella humilis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Rantanukkasammal on pieni kellanvihreä, kärkipesäkkeinen lehtisammal, joka kasvaa maassa matalina laikkuina. Versot ovat noin yhden senttimetrin pituisia ja pystyjä, verson varsi on punainen. Rantanukkasammalen kapean kolmiomaisten lehtien reunat ovat tasaiset ja lehtisuoni kapea, mutta selkeästi erottuva. Itiopesäkkeet ovat lajilla tavallisia, pesäkkeet ovat sileitä ja selvästi kaarevia, pesäkeperä on punainen. Rantanukkasammalen voi sekoittaa muihin nukkasammaliin (*Dicranella spp.*), joista sen erottavat litteät lehdet, punainen varsi ja pesäkeperä sekä kaareva itiopesäke.

Elinympäristö ja levinneisyys

Rantanukkasammal on pioneerilaji, joka elää häiriölle altistuvissa paikoissa. Sitä tavataan järvien ja jokien ajoittain kuivuvilla rannoilla, lammikoissa vedenrajasta ja ojan- ja tienvarsien kostealla, hiekkaisella maalla. Rantanukkasammalta esiintyy Koko maassa harvinaisena ja kanta on pirstoutunut.

Nykytila ja uhkatekijät

Rantanukkasammalle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet ojitusten, vesistöjen säännöstelyn ja kasvupaikkojen umpeenkasvun takia. Pioneerilajina rantanukkasammal on heikko kilpailija, joten muut lajit syrjäyttävät sen helposti kasvupaikan umpeutuessa. Yhtäkään rantanukkasammalen nykyisistä kasvupaikoista ei ole suojeltu.

Hoitosuositukset

Rantanukkasammalen esiintymä välittömine lähiympäristöineen tulisi rajata ojitusten ja muiden kasvupaikkaa kuivattavien toimien ulkopuolelle. Tarvittaessa kilpailevia yleisten sammallajien kasvustoja voidaan poistaa kasvupaikalta. Umpeutuvilla kasvupaikoilla maata voidaan varovaisesti paljastaa.

Lähteet

- Hallingbäck, T. 1998. Faktablad: *Dicranella humilis* – strand-jordmossa. Teoksessa: Hallingbäck, T. (red.). 1998. Rödlista-de mossor i Sverige – Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. S. 92.
- Hallingbäck, T., Hedenäs, L., Lönnell, N. & Weibull, H. 2006. *Dicranella humilis* strandjordmossa. Teoksessa: National-nyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Sköldmossor – blåmossor. Bryophyta: Buxbaumia – Leuco-bryum. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. S. 328–329.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkopublication: <http://hdl.handle.net/10138/40617>

Kuva: Tomas Hallingbäck